

מאמרי הרב קוק לפסח

מצה זו

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם. (הגדה של פסח)

נצח ישראל לא ישקר". האמת הוא הנצח, אין תמורה באמת ואין עבר בנצח. לעד ולעולם קיים הוא את הנצח, ועם עולם אשר נטעו יוצרו כלו זרע אמת, הנצח הוא גורלו, וגם עברו קיים הוא לנצח. מגרגרי אבקי הזנה, מקמח או מסולת, בהתאחדם על ידי זילוף המים לתוכם, יבא הבצק, זה החומר אשר יובא באש והיה ללחם, היסוד המזין, הממשיך את חיי האדם בצורתם המפותחת. ככה היה מצב ישראל בהיותו בלוע בעבדות מצרים, באין תורה, באפס נשמת חיים שיש בה לשד לאחד על ידו את גרגרי הנפשות המפורדות, להעשות כלו מוצק אחד בעל כוח, ליתן מים ותנועה לגוי עומד לנס עמים, העתיד לא רק להחיות את עצמו לעולמים, אלא גם ליתן חיי עולם לכל האנושיות כולה במשך הדורות מהחל עד כלה באחרית הימים. וכוח חיים אדירים זה הוצק ביסודו, באותה השעה הנצחית הגדולה, בשעה שנגלה על אבותינו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם. שטף החיים העליונים ממי הבריכה העליונה, שהופיע מגילוי שכינה אשר אין האנושיות כולה יודעת להמשיל לו דוגמא, איחד בפעם אחת את הגרגרים הגוייתיים והנפשיים והפכם למוצק גבוש אחד, לעשות ממנו את העם היחידי, שהוא מקור מחית העולם לעדי עד. ובצקם של אבותינו לא יכול היה להשתנות מצביונו, כי לא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם; והגאולה בלבת אשה העמידה את בצקת העם בצביונו הנצחי ורוממתו מעל לכל שינויים ותמורות. הננו שומרים את חוקת החג הקדוש, חג המצות לדורותינו, ורשמי הגאולה של שעת הנצח, חוזרים ומופיעים עלינו בכל זהרם בליל התקדש חג, וממשיכים הם את זיום בכל משך ימי החג הגדול והקדוש, חג חרות עולמים אשר לעם עולמים. וידעו כל אלה אשר לבם ערל, וישמעו נא אלה אשר אזנם אטומה, כי משמרת המצות יונקת היא את חילה לדורות מאותה המשמרת הנצחית של שעת הנצח, של הופעת הגאולה, אשר לא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ, ובכוח זה גם בצקם של בנינו לא יחמיץ לעולמים. שוא לכם טחי תפל, המתאמצים להחמיץ נפשות שנעשו מאותו הבצק הנצחי אשר לא הספיק להחמיץ! כל תרבות האדם, לחם החול, חמץ הוא. התמורות מושלות עליו וצביונותיו משתנים על ידי גלגלי הזמנים. לא כן נצח ישראל אשר לא ישקר ולא ינחם. הולך הוא במסילתו הישרה, על אף מנדיו, וכל מטילי ארס השאור בעיסתו הצחה, המדה הנצחית אשר לא הספיקה לעולם לא תספיק להחמיץ. זכרו נא זאת דור בנינו בגולה, וקל וחומר בארץ, בכל הזמנים והעתים, וקל וחומר בעת הרת עולם זו, בשעה שהדם של צלצלי הנצח, הבאים מקול גאולת העולמים, באים עלינו מתוך שטף של יסורים ומכאובים נוראים; זכרו והתאושו, שמרו ושמרתם את המצות, שמרו משמרת ליל שמורים, ודעו; כי גם אם תעלה מחשבת תפל לשנות את בצקם של אבותינו שהיא בצקם של בנינו ובני בנינו לעדלא יועילו כל מעשיכם, כי לא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ ולעד לא תחמיץ עיסתנו הכללית, אך תעמוד ברוחה ובטעמה מלאה רעננות, וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. גדלו נא אור נשמתכם העזיזה! הכינו לב לקבל את הרושם האדיר של מצה זו שאנו אוכלים, על שום מהעל שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם